

COMPITI DI TRADUZIONE PER LE VACANZE ESTIVE

Classi Seconde, Liceo classico - Lingua e cultura greca

I

MEDEA E GIASONE

Una delle maghe più famose del mondo antico giunge a Corinto solo per essere ripudiata dall'ambizioso Giasone. Ma la vendetta, corredata di omicidi, è dietro l'angolo...

Οἱ δὲ ἦκον εἰς Κόρινθον, καὶ δέκα μὲν ἔτη διετέλουν εὐτυχοῦντες, αὐθις δὲ, τοῦ τῆς Κορίνθου βασιλέως Κρέοντος τὴν θυγατέρα Γλαύκην Ἰάσονι ἐγγυῶντος, παραπεμψάμενος Μήδειαν Ἰάσων τὴν Γλαύκην ἐγάμει. Ἡ δέ, ἐπικαλεσαμένη τε οὓς ὤμοσεν Ἰάσων θεοὺς καὶ τὴν Ἰάσονος ἀχαριστίαν μεμψαμένη πολλάκις, τῇ μὲν γαμουμένη πέπλον φαρμάκων πλήρη ἔπεμψεν, ὃν ἀμφισαμένη μετὰ τοῦ βοηθοῦντος πατρὸς πυρὶ λάβρῳ κατεφλέχθη, τοὺς δὲ παῖδας οὓς εἶχεν ἐξ Ἰάσονος, Μέρμερον καὶ Φέρητα, ἀπέκτεινε, καὶ, λαβοῦσα παρὰ Ἥλιου ἄρμα πτηνῶν δρακόντων, ἐπὶ τούτου φεύγουσα ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. Λέγεται δὲ καὶ ὅτι φεύγουσα τοὺς παῖδας ἔτι νηπίους ὄντας κατέλιπεν, ἰκέτας καθίσασα ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Ἥρας τῆς ἀκράϊας· Κορίνθιοι δὲ αὐτοὺς ἀναστήσαντες κατετραυμάτισαν.

II

IMPRESE DI TESEO

Sulla falsariga delle fatiche di Eracle, Teseo supera, sulla strada per l'Attica, una serie di prove rischiose: uccide i briganti Scirone, Cercione e Damaste (o Polifemone, o Procuste), che hanno ognuno un modo del tutto particolare di ammazzare i viandanti.

Τέταρτον ἄθλον ἔκτεινε Σκείρωνα τὸν Κορίνθιον τοῦ Πέλοπος. Οὗτος ἐν τῇ Μεγαρικῇ κατέχων τὰς ἀφ' ἑαυτοῦ κληθείσας πέτρας Σκειρωνίδας, ἠνάγκαζε τοὺς παριόντας νίζειν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ νίζοντας εἰς τὸν βυθὸν αὐτοὺς ἔρριπτε βορὰν ὑπερμεγέθει χελώνη. Θησεὺς δὲ ἀρπάσας αὐτὸν τῶν ποδῶν ἔρριπεν εἰς τὴν θάλασσαν. Πέμπτον ἔκτεινεν ἐν Ἐλευσίῃ Κερκυόνα, τὸν Βράγχου καὶ Ἀργιόπης νύμφης. Οὗτος ἠνάγκαζε τοὺς παριόντας παλαίειν καὶ παλαίων ἀνήρει· Θησεὺς δὲ αὐτὸν μετέωρον ἀράμενος ἔρραξεν εἰς γῆν. Ἐκτον ἀπέκτεινε Δαμάστην, ὃν ἔνιοι Πολυπήμονα λέγουσιν. Οὗτος τὴν οἴκησιν ἔχων παρ' ὁδὸν ἐστόρεσε δύο κλῖνας, μίαν μὲν μικράν, ἑτέραν δὲ μεγάλην, καὶ τοὺς παριόντας ἐπὶ ξένια καλῶν τοὺς μὲν βραχεῖς ἐπὶ τῆς μεγάλης κατακλίνων σφύραις ἔτυπεν, ἵν' ἐξιωθῶσι τῇ κλίνῃ, τοὺς δὲ μεγάλους ἐπὶ τῆς μικρᾶς, καὶ τὰ ὑπερέχοντα τοῦ σώματος ἀπέπριζε.

III

TESEO AD ATENE

Teseo giunge presso Egeo ad Atene, ma i due ignorano di essere figlio e padre. Medea, consorte di Egeo, trama per eliminare il giovane, ma Egeo riconosce il figlio grazie alla spada che gli aveva lasciato in eredità: il piano è sventato.

Καθάρας οὖν Θησεὺς τὴν ὁδὸν ἦκεν εἰς Ἀθήνας. Μήδεια δὲ Αἰγεῖ τότε συνοικοῦσα ἐπεβούλευσεν αὐτῷ, καὶ πείθει τὸν Αἰγέα φυλάττεσθαι ὡς ἐπίβουλον αὐτῷ. Αἰγεὺς δὲ τὸν ἴδιον ἀγνοῶν παῖδα, δείσας ἔπεμψεν ἐπὶ τὸν Μαραθώνιον ταῦρον. Ὡς δὲ ἀνεῖλεν αὐτόν, παρὰ Μηδείας λαβὼν αὐθήμερον προσήνεγκεν αὐτῷ φάρμακον. Ὁ δὲ, μέλλοντος αὐτῷ τοῦ ποτοῦ προσφέρεσθαι, ἐδωρήσατο τῷ πατρὶ τὸ ξίφος, ὃπερ ἐπιγνοὺς Αἰγεὺς τὴν κύλικα ἐξέρριψε τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Θησεὺς δὲ ἀναγνωρισθεὶς τῷ πατρὶ καὶ τὴν ἐπιβουλήν μαθὼν ἐξέβαλε τὴν Μήδειαν.

IV

IL MINOTAURO

L'amore di Arianna, il famoso filo, ma anche il meno famoso aiuto di Dedalo: ricetta per un'impresa di successo.

Καὶ εἰς τὸν τρίτον δασμὸν τῷ Μινωταύρῳ συγκαταλέγεται ὡς δέ τινες λέγουσιν, ἐκὼν ἑαυτὸν ἔδωκεν. Ἐχούσης δὲ τῆς νεῶς μέλαν ἰστίον Αἰγεὺς τῷ παιδί ἐνετείλατο, ἐὰν ὑποστρέφη ζῶν, λευκοῖς πετάσαι τὴν ναῦν ἰστίοις. Ὡς δὲ ἦκεν εἰς Κρήτην, Ἀριάδνη θυγάτηρ Μίνωος ἐρωτικῶς διατεθεῖσα πρὸς αὐτὸν συμπράσσειν ἐπαγγέλλεται, ἐὰν ὁμολογήσῃ γυναῖκα αὐτὴν ἔξειν ἀπαγαγὼν εἰς Ἀθήνας. Ὁμολογήσαντος δὲ σὺν ὄρκοις Θησέως δεῖται Δαιδάλου μηνῦσαι τοῦ λαβυρίνθου τὴν ἔξοδον. Ὑποθεμένου δὲ ἐκείνου, λίνον εἰσιόντι Θησεῖ δίδωσι· τοῦτο ἐξάψας Θησεὺς τῆς θύρας ἐφελκόμενος εἰσῆει. Καταλαβὼν δὲ Μινώταυρον ἐν ἐσχάτῳ μέρει τοῦ λαβυρίνθου παίων πυγμαῖς ἀπέκτεινεν, ἐφελκόμενος δὲ τὸ λίνον πάλιν ἐξῆει.

V

IL RITORNO AD ATENE

*Non un Teseo fedifrago e dimentico di Arianna, ma il rapimento di lei a opera di Dioniso.
Teseo, afflitto, naviga alla volta di casa, ma trascura un dettaglio: le vele...*

Καὶ διὰ νυκτὸς μετὰ Ἀριάδνης καὶ τῶν παίδων εἰς Νάξον ἀφικνεῖται. Ἐνθα Διόνυσος ἐρασθεὶς Ἀριάδνης ἦρπασε, καὶ κομίσας εἰς Λῆμνον ἐμίγη. Καὶ γεννᾷ Θόαντα, Στάφυλον, Οἰνοπίωνα καὶ Πεπάρηθον. Λυπούμενος δὲ Θησεὺς ἐπ' Ἀριάδνη καταπλέων ἐπελάθετο πετάσαι τὴν ναῦν λευκοῖς ἰστίοις. Αἰγεὺς δὲ ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τὴν ναῦν ἰδὼν ἔχουσαν μέλαν ἰστίον, Θησέα νομίσας ἀπολλέειν ῥίψας ἑαυτὸν μετήλλαξε. Θησεὺς δὲ παρέλαβε τὴν Ἀθηναίων δυναστείαν, καὶ τοὺς μὲν Πάλλαντος παῖδας πενήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἀπέκτεινεν· ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι ἀντᾶραι ἤθελον παρ' αὐτοῦ ἀπεκτάνθησαν, καὶ τὴν ἀρχὴν ἄπασαν ἔσχε μόνος.

VI

VICENDE DELL'ATENE ANTICA – PARTE PRIMA

Minosse muove guerra ad Atene, facendo ricorso all'aiuto del padre, Zeus. Gli Ateniesi, fallito ogni tentativo (sacrifici umani inclusi), intavolano trattative.

Ὁ δὲ Μίνως, χρονιζομένου δὲ τοῦ πολέμου, μὴ δυνάμενος ἐλεῖν Ἀθήνας, εὐχεται Διὶ παρ' Ἀθηναίων λαβεῖν δίκας. Γενομένου δὲ τῆ πόλει λιμοῦ τε καὶ λοιμοῦ, τὸ μὲν πρῶτον Ἀθηναῖοι, κατὰ λόγιον παλαιόν, τὰς Ὑακίνθου κόρας κατέσφαξαν· τούτων δὲ ὁ πατήρ Ὑάκινθος, ἐλθὼν ἐκ Λακεδαιμόνος, Ἀθήνας κατώκει. Ὡς δὲ οὐδὲν ὄφελος ἦν τοῦτο, ἐχρῶντο περὶ ἀπαλλαγῆς. Ὁ δὲ θεὸς ἀνεῖλεν αὐτοῖς Μίνωι διδόναι δίκας ἅς ἂν αὐτὸς αἰροῖτο. Πέμπσαντες οὖν πρὸς Μίνωα ἐπέτρεπον αἰτεῖν δίκας.

VII

VICENDE DELL'ATENE ANTICA – PARTE SECONDA

Minosse impone agli Ateniesi le sue condizioni: la consegna di ostaggi che saranno divorati dal Minotauro, rinchiuso nell'impossibile labirinto progettato dal geniale Dedalo.

Μίνως δὲ ἐκέλευσεν αὐτοῖς κόρους ἑπτὰ καὶ κόρας τὰς ἴσας χωρὶς ὄπλων πέμπειν τῷ Μινωταύρῳ βοράν. Ἐβίου δὲ οὗτος ἐν λαβυρίνθῳ καθειρχθεὶς, ἐν ᾧ τὸν εἰσελθόντα ἀδύνατον ἦν ἐξιέναι· πολυπλόκοις γὰρ καμπαῖς τὴν ἀγνοουμένην ἔξοδον ἀπέκλειε. Κατεσκεύασε δὲ αὐτὸν Δαίδαλος ὁ Εὐπαλάμου παῖς τοῦ Μητίονος καὶ Ἀλκίππης· ἦν γὰρ ἀρχιτέκτων ἄριστος καὶ πρῶτος ἀγαλμάτων εὐρετής.

VIII

VICENDE DELL'ATENE ANTICA – PARTE TERZA

Storia di Dedalo. Esule da Atene a causa di un delitto di sangue (pochi maestri ammettono di essere superati dai discepoli...), ripara presso Minosse. Qui, a Creta, offre la sua opera a beneficio di Pasifae e, in seguito, del figlio di lei, il Minotauro.

Οὗτος ἐξ Ἀθηνῶν ἔφυγεν, ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως βαλὼν τὸν τῆς ἀδελφῆς Πέρδικος υἱὸν Τάλω, μαθητὴν ὄντα, δείσας μὴ διὰ τὴν εὐφυΐαν αὐτὸν ὑπερβάλη· σιαγόνα γὰρ ὄφεως εὐρῶν, ξύλον λεπτὸν ἔπρισε. Φωραθέντος δὲ τοῦ νεκροῦ, κριθεὶς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ καὶ καταδικασθεὶς, πρὸς Μίνωα ἔφυγε. Κάκεϊ Πασιφάη, ἐρασθείση τοῦ Ποσειδωνείου ταύρου, συνήργησε τεχνησάμενος ξυλίνην βοῦν, καὶ τὸν λαβύρινθον κατεσκεύασεν, εἰς ὃν κατὰ ἔτος Ἀθηναῖοι κόρους ἑπτὰ καὶ κόρας τὰς ἴσας τῷ Μινωταύρῳ βορὰν ἔπεμπον.